

Otto könyvét a modern nyelvtanítás módszertani irodalmában határkönek tekinthetjük, amely az évtizedes ide-odahullámlás után nyugodt, biztos megerbe fogja terelni a módszertant. Aki a nyelvtanítás gyakorlati és elméleti problémáinak a megfejtésével foglalkozik, nem haladhat el Otto műve mellett.

Lux Gyula.

Mr. Arthur Mayhew: *The Education of India*. (London, 1926.)

A szerző az előindiai, kb. 600.000 lakosú Madras kikötőváros iskoláinak volt sok éven át felügyelője, majd hosszú ideig az úgynevezett centrális provinciák közoktatásának igazgatója, végül pedig az indiai angol kormány oktatásügyi főbiztosa. Lelkiismeretes és alapos ember hírében áll. Eppen ezért fokozott figyelmet érdemel fentjelzett műve, amelyben teljes tárgyilagossággal, részletesen és szinte lesújtó szarkazmussal taglalja az angolok indiai tanítási és nevelési rendszerének súlyos hibáit. Egyben rávilágít a jelen helyzet megjavításának szerinte egyedül lehetséges módjára is avégből, hogy Anglia igyekezzék mielőbb segíteni a bajon és megszüntetni, míg lehet, a bennszülöttek veszedelmes, de jogos elkeseredését.

A manapság is még fennálló oktatási rendszer főbb hibái a következők: Először is igen szűkre szabott körben mozog. A tanulókat úgyszólván kizárólag kormányhivatalok részére, a jogi és tanítói pályára és csekély számban orvosokká képezi ki. A kollégiumok és főiskolák egyenesen akként vannak szervezve, hogy tananyaguk más, praktikus életpályák kívánalmaival számot sem vet. Másodsorban túlerős a centralizálás, valamint a tanügyi szervezetnek a középponttól való függése. A kormánybiztos legtöbbszörre mindenkit és mindent zsarnoki módon ellenőrző férfiú, aki a tanárok eredeti, kezdeményező jellegű eljárását, lépéseit elgáncsolja és szigorúan ügyel a központilag megszabott, magolásra épített vizsgálati anyag lepergetésére. Harmadszor nincs meg a kellő érzék és megértés a kelet kultúrájával, India sajátos lelkiségével szemben. Ellenkezőleg! Folytonosan napirenden vannak a legszükségesebb összeütközések a nevelés körébe vágó ősrégi, honi eszményekkel, ami természetesen tüzes reakciós hangulatot szül minden iránt, ami nyugati. Lehetetlen dolog az is, hogy Indiában az iskola falai közül teljesen ki van rekesztve a növendékek vallási érzületének ápolása. Meg kell ugyanis gondolnunk, hogy a hinduknál az emberi élet minden mozzanata — a születést megelőző hónapoktól egészen a halál utáni időig — belekapcsolódik a hitéletbe. Végül kihatásában szörnyen káros mozzanat az is, hogy az elemi iskolába járás nem kötelező a gyermekekre; ez Mayhew számításai szerint négyszer olyan költséges a kormányzatra nézve, mint amilyen a kötelező iskoláztatás lenne.

Mindezeket az aggasztó bajokat csak abban az esetben lehet kiküszöbölni, ha az angolok indiai iskolája megközelíteni igyekszik azt a szellemet, amely a helyenként még most is meglehető őshindu *ashramok*ban (gallyakból, sárból és falevelekből összerótt putrikban) honolt. Vagyis kizárólag az olyan iskolatípussal számíthat az angol impérium Indiában a bennszülöttek

rokonszenvére, amely internátusszerű, ahol tehát a mester és növendékek szinte az egész napot bizalmas, meghitt együttlétben töltik el. Vallásos légkör kell, hogy környezze őket s forrása mindnyájukat családi egységgé. E családi szellemű társaságban a vezetőknek teljes szabadság adandó a tanulmányi anyag összeválogatása és jónak vélt egyéni módszerek alkalmazása tekintetében; ők később megfelelő felvilágosítás alapján be fogják látni azt, hogy nekik is fontos érdekük, hogy a speciálisan hindu tanulmányokon kívül mennél szélesebb alapú modern, általános műveltségi anyagot nyújtsanak gyötreikeiknek. S végső cél gyanánt nem jogászoknak és hivatalnokoknak nevelése lebeg majd emez ashramszellemű iskolák előtt, hanem az, hogy a növendékeket mindenekelőtt *jó emberekké* faragják, akik egyebek mellett a kézimunkához, sőt a földműveléshez is értenek valamit. Mindennek betetőzéséül pedig az angolok tegyék meg a szükséges intézkedéseket abban az irányban, hogy indiai kormányuk közegei a létesítendő új iskolai intézménynek ne szívtelen ellenőrei és béklyóba nyomorítói, hanem atyai patrónusai s jótevői legyenek.

Mivel a nemzet olyan, amilyen az iskolája, ez utóbbira állandóan nagy gondot kell fordítania! Ez az egyetemes értékű vezérgondolat a csattanója Mr. Arthur Mayhew művének, amely elejétől végig tanulságos és leköti mindenkinék figyelmét, aki a jelenkor egyik hatalmas világbirodalmának ügyei iránt érdeklődik. A könyv becességét és megbízhatóságát nagyban fokozza írójának olykor ugyan keményhangú, de mindig őszinte és hazája javát szem előtt tartó tárgyilagossága.

Láczér István.

Új magyar könyvek, füzetek és lapok.

Dr. Fináczy Ernő: Az újkori nevelés története. (1600—1800.) Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. Bpest, 1927. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r.; VIII + 408 l.) — Ára 10 pengő.

Kornis Gyula: A magyar művelődés eszményei. 1777—1848. I—II. kötet. Bpest, 1927. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., XXIV + 608 és XII + 650 l.) — A két kötet ára 32 pengő.

Quint József, Stelly Géza és Stelmár László: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III. és IV. osztályban. (Népiszkolai Egységes Vezérfüzetek. Szerkesztik Kőrösi Henrik és Quint József. — 3.) Bpest. (1927.) Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 200 l.) — Ára 6-40 pengő.

Quint József és Drozdy Gyula: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása az I. osztályban. (Népiszkolai Egységes Vezérfüzetek. Szerkesztik Kőrösi Henrik és Quint József. — 4.) Bpest. (1927.) Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., 276 l.) — Ára 9-20 pengő.